

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»
(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)**

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 2 від 30.05.2022 р.
Зі змінами
Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

Вячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 р.

**ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ ТА МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ТАНЦЮ (КЛАСИЧНОГО ТА
НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО)**

РОБОЧА ПРОГРАМА

**освітнього компонента підготовки бакалавра
I курс**

**галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"
спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"**

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання у освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол № 3 від 27.05.2022 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол №7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025 р.).

Укладачі:

Бобровник Ю.В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, завідувач відділення народної хореографії Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря;

Прянічніков В.В., старший викладач кафедри хореографічного та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладачі:

Нестеров О. М., заслужений артист України, директор Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря, доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, викладач-методист;

Прянічніков В.В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря

Техніка виконання та методика викладання танцю (класичного та народно-сценічного). Робоча програма освітнього компонента підготовки бакалавра. / укладачі: Бобровник Ю.В., Прянічніков В.В.– К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 53 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

1. Опис освітнього компонента	4
2. Мета та завдання освітнього компонента	4
3. Програма освітнього компонента	8
4. Структура освітнього компонента	40
5. Теми практичних занять	42
6. Теми індивідуальних занять	43
7. Теми для самостійного опрацювання	43
8. Методи та форми навчання	44
9. Методи та форми контролю	44
10. Оцінювання результатів навчання	46
11. Методичне забезпечення	48
12. Рекомендована література	49
13. Контрольні питання та практичні завдання	51

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість кредитів 1-4 курси – 32 1-й курс - 8 кредитів	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Нормативна
		Денна форма навчання
		Рік підготовки
		1-й
		Семестр
		I-II-й
Загальна кількість годин – 960 1-й рік навчання – 240	Перший (бакалаврський) рівень	Лекції
		12
		Практичні
		124
		Індивідуальні заняття
		8
		Самостійна робота
		96
Вид контролю: екзамен II-й сем.		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання – 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Мета: оволодіння теоретико-методологічними основами викладання та принципами композиційної побудови хореографічного твору; формування комплексу фахових виконавських компетентностей та розкриття педагогічного потенціалу, необхідних для ефективної професійної діяльності майбутніх керівників та викладачів хореографічних колективів.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента є:

- теоретично та практично засвоїти методику викладання елементів та вправ народно-сценічного танцю;
- ознайомити з етнокультурною специфікою хореографічного мистецтва народів світу;

- розвинути навички аналітичного оцінювання творчих процесів у сучасному хореографічному просторі;
- вивчити логіку побудови та закономірності опанування exercise;
- підвищити рівень виконавської культури та технічного арсеналу в межах класичної школи та народно-сценічного танцю;
- навчити алгоритмам побудови навчального заняття, адаптованого під потреби різних вікових груп;
- підготувати до практичного впровадження здобутих знань у майбутній педагогічній та керівній діяльності;
- стимулювати розвиток інтелектуального та креативного потенціалу майбутнього фахівця.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ВО повинні:
знати:

- термінологічну базу хореографічного мистецтва та правила її застосування;
- техніку виконання та методику викладання базових елементів відповідно до етапів підготовки;
- алгоритми аналізу типових помилок та ефективні методичні прийоми їх корекції;
- структуру та послідовність частин exercise;
- композиційні принципи побудови навчальних танцювальних комбінацій;
- психолого-педагогічні засоби розвитку професійних та особистісних якостей здобувачів освіти;
- критерії музичного добору та принципи взаємодії хореографа з концертмейстером.

вміти:

- компонувати та якісно демонструвати хореографічний матеріал різного ступеня складності, адаптуючи його до можливостей конкретного колективу;
- діагностувати виконавські помилки, застосовувати дієві методичні прийоми для їх подолання та володіти культурою професійного спілкування;
- здійснювати добір музичного супроводу відповідно до його змісту та працювати в творчому тандемі з концертмейстером;
- трансформувати вивчену танцювальну лексику у цілісні хореографічні образи та розгорнуті композиційні форми.

розуміти:

- концептуальні засади класичного та народно-сценічного танцю як взаємопов'язаних складових професійної хореографічної освіти та їх роль у формуванні цілісної виконавської й педагогічної системи підготовки фахівця;
- закономірності поетапного опанування танцювальної лексики, принципи та логіку побудови навчального процесу з урахуванням

вікових, фізіологічних і психолого-педагогічних особливостей здобувачів освіти;

- взаємозв'язок технічної, координаційної та виразної складових виконання хореографічних рухів, а також механізми формування виконавської майстерності;
- значення музичного оформлення як структуро-утворювального та художньо-виразного чинника уроку, принципи синхронізації музичної та рухової форм, особливості професійної взаємодії викладача з концертмейстером;
- методичні принципи побудови танцювальних комбінацій, етюдних форм і цілісних хореографічних композицій відповідно до навчальних, виховних та художніх завдань;
- специфіку стилістики, манери виконання та образно-пластичної мови класичного та народно-сценічного танцю.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних компетентностей:

Спеціальні компетентності (СК):

СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання**:

ПР09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Узгодження змісту освітнього компонента з програмними результатами навчання та спеціальними компетентностями

Розділ освітнього компонента	ПР	СК	Відображення в змісті розділу
РОЗДІЛ 1. Класичний танець як основа хореографічного мистецтва	ПР09, ПР10, ПР12	СК04, СК07, СК14	Розділ спрямований на формування цілісного уявлення про класичний танець як фундамент хореографічного мистецтва, опанування професійної термінології, аналіз стилістичних і технічних засад, усвідомлення ролі класичного танцю у формуванні художньої культури та виконавської майстерності. Зміст розділу передбачає аналіз структури народно-сценічного танцю, поєднання
РОЗДІЛ 2. Структура народно-сценічного танцю	ПР10, ПР12, ПР19	СК05, СК07, СК14	традиційних форм із сучасними виконавськими підходами, розвиток уміння знаходити оптимальні виконавські прийоми з урахуванням національної ідентичності та художньої виразності.
РОЗДІЛ 3. Структура класичного уроку та методичні принципи його побудови. Початок вивчення класичного танцю	ПР15, ПР17, ПР18	СК12, СК13, СК14	Розділ орієнтований на формування навичок побудови класичного уроку, застосування педагогічних принципів і методик навчання, урахування вікових та психофізіологічних особливостей здобувачів освіти, розвиток творчої особистості на початковому етапі навчання.
РОЗДІЛ 4. Аспекти викладання уроку	ПР15, ПР17, ПР18	СК05, СК06, СК12	Розділ спрямований на опанування методики викладання народно-сценічного танцю з використанням міждисциплінарних зв'язків,

Розділ освітнього компонента	ПР	СК	Відображення в змісті розділу
народно-сценічного танцю			традиційних та інноваційних освітніх технологій, створення методичного забезпечення та організацію ефективного навчального процесу.

Пояснення: Зміст початкових розділів освітнього компонента вибудовано з урахуванням логіки поступового входження здобувачів освіти у професійне середовище хореографічного мистецтва — від осмислення фундаментальних засад класичного танцю до опанування методичних принципів викладання класичного й народно-сценічного танцю. Узгодження розділів зі спеціальними компетентностями СК04, СК05, СК06, СК07, СК12, СК13, СК14 забезпечує інтеграцію теоретичних знань, виконавської підготовки та педагогічної практики.

Програмні результати навчання ПР09, ПР10, ПР12, ПР15, ПР17, ПР18, ПР19 реалізуються послідовно — від оволодіння професійною термінологією та розуміння хореографії як носія національної ідентичності до формування навичок викладання, розвитку творчої особистості та застосування оптимальних виконавських прийомів. У сукупності це створює підґрунтя для подальшого поглибленого опанування техніки, методики та виконавської майстерності у наступних розділах освітнього компонента.

3. Програма освітнього компонента

РОЗДІЛ 1. Класичний танець як основа хореографічного мистецтва.

Тема 1. Формування та розвиток класичного танцю.

Становлення та розвитку класичного танцю як основи хореографічного мистецтва, факторів які впливали на його формування.

Заснування Королівської Академії танцю. Формування технічної бази класичного танцю. Розвиток професійних хореографічних шкіл.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначити основні етапи формування школи класичного танцю.
2. Проаналізувати як змінювалася методики викладання класичного танцю протягом історії.

Питання для самоперевірки:

1. Що таке класичний танець?
2. Фактори які впливали на формування класичного танцю?
3. За яких умов виникли професійні хореографічні школи?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 2. Основи та основні поняття класичного танцю.

Засвоєння основ понять класичного танцю як фундаменту професійної хореографічної підготовки. У процесі вивчення розкривається такі поняття — plié, battement tendu, port de bras та assemblé. Окрема увага приділяється основним поняттям класичного танцю: позиціям рук і ніг, положенню голови, arlomb, epaulement, en dehors та en dedans, en tournant, relevé, а також поняття опорної та працюючої ноги.

Практичне заняття

Мета: ознайомлення з основами та основними поняттями класичного танцю.

Завдання

1. Виконати чотири основи класичного танцю.
2. Практично продемонструвати основні поняття класичного танцю.

Індивідуальне заняття

Мета: закріпити знання про основи та основні поняття класичного танцю.

Завдання

1. Закріпити усвідомлення чотирьох основ класичного танцю, використовуючи виконання вправ та елементів класичного танцю.
2. Відпрацювати вправи на розуміння понять arlomb, epaulement, en tournant, relevé.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати чому саме plié, battement tendu, port de bras та assemble являються основами класичного танцю.

2. Описати основні поняття класичного танцю (позиції рук і ніг, положення голови, aplomb, épaulement, en dehors, en dedans, en tournant, relevé, опорна та працююча нога), пояснивши їх практичне застосування під час виконання базових рухів.

Питання для самоперевірки

1. Що означає поняття aplomb?
2. Що означає поняття en tournant?
3. Що означає поняття en dehors та en dedans?
4. Які елементи класичного танцю є основами класичного танцю?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 3. Виразні засоби в класичному танці. Фактори, які їх формують.

Розгляд факторів, які формують палітру виразних засобів виконання, включає аналіз технічних, емоційних та художніх компонентів класичного танцю. Особлива увага приділяється розвитку координації, контролю над рухами та умінню передавати внутрішній стан через міміку, пози та жести. Вивчення цих факторів дозволяє здобувачам освіти розширити хореографічну лексику і створювати повноцінні сценічні образи. Значення виразності підкреслюється в контексті взаємодії з музикою, темпом та ритмом, що сприяє більш глибокому сприйняттю виступу глядачем. Практичне освоєння цих навичок допомагає формувати індивідуальний стиль виконання та артистичну впевненість.

Практичне заняття

Мета: розвинути виразність виконання рухів, сформувати здатність створення сценічного образу.

Завдання

1. Виконати вправи на плавність та чіткість рухів рук, ніг, корпусу та голови.
2. Виконати один і той самий рух у різних емоційних станах.
3. Адаптувати виразність рухів відповідно до музичного супроводу.

Завдання для самостійної роботи

1. Відточити чітку та плавну координацію тіла.
2. Експериментувати з емоційною подачею рухів.
3. Синхронізувати погляд, дихання та завершення рухів із музикою..

Питання для самоперевірки

1. Які технічні та емоційні фактори впливають на виразність виконання?
2. Як музика та ритм допомагають передавати сценічний образ?
3. Які прийоми дозволяють підсилити артистичність рухів у класичному танці?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
3. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
4. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
5. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
6. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
7. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58с.
8. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 4. Хореографічна пам'ять та її розвиток – складова частина виховання майбутнього артиста балету.

Розкриття поняття хореографічної пам'яті включає аналіз її основних складових: моторної, зорової, слухової та емоційної пам'яті. Хореографічна пам'ять дозволяє здобувачам освіти швидко засвоювати рухові комбінації, утримувати їх у пам'яті та відтворювати з високою точністю під час виконання. Розвиток різних видів пам'яті сприяє формуванню цілісного

сценічного образу, підвищує артистичну впевненість та дозволяє ефективно працювати над складними танцювальними етюдами та постановками. Регулярні тренування пам'яті допомагають поєднувати технічну майстерність з емоційною виразністю та взаємодією з музикою.

Практичне завдання

Мета: розвинути хореографічну пам'ять та здатність відтворювати рухові комбінації з точністю та виразністю.

Завдання

1. Виконати танцювальні комбінації тільки після демонстрації викладачем, без додаткових пояснень.
2. Виконати танцювальні комбінації тільки після словесного пояснення викладача, без показу.

Завдання для самостійної роботи

1. Закріпити виконання танцювальних комбінацій після словесного пояснення без показу.
2. Відпрацювати реалізації танцювальних комбінацій після відео-перегляду.
3. Досягти розвитку моторної пам'яті шляхом виконання вивчених комбінацій раніше без повторень.

Питання для самоперевірки

1. Які види хореографічної пам'яті існують і яку роль вони відіграють у навчанні класичному танцю?
2. Які методи розвитку хореографічної пам'яті є найбільш ефективними?
3. Як розвиток хореографічної пам'яті впливає на створення сценічного образу та артистичну виразність?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.

8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 5. Мета та завдання музичного оформлення уроку класичного танцю.

Значення музичного оформлення уроку класичного танцю як важливого педагогічного засобу, що забезпечує ритмічну організацію навчального процесу та формує музично-рухову координацію виконавця. Музичне оформлення розглядається як цілісна система, у межах якої музика визначає темп, характер, динаміку та структуру виконання вправ та танцювальних комбінацій.

Основна мета музичного оформлення — розвиток музикальності, точності ритмічного відчуття та стилістичної відповідності руху музичному матеріалу.

Співпраця педагога-хореографа та концертмейстера як необхідна умова ефективного музичного оформлення уроку. Система музичного оформлення уроків класичного танцю підкреслює роль узгодження педагогічних і музичних рішень, що забезпечує точність виконання вправ, дисципліну темпу та художню цілісність уроку класичного танцю.

Практичне заняття

Мета: набути знання про роль музичного оформлення в педагогічному процесі класичного танцю.

Завдання

1. Виконати одну і ту саму вправу під музичний супровід з різним темпом.
2. Знайти відповідність рухів до характеру музики.
3. Підібрати музичний фрагмент для комбінації.
4. Виконати комбінацію під обрану музику.

Завдання для самостійної роботи

1. Підібрати музичне оформлення для заданих танцювальних комбінацій.
2. Проаналізувати як вікові особливості впливають на підбір музичного оформлення уроку.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає головна мета музичного оформлення уроку класичного танцю?
2. Яка роль концертмейстера в процесі навчання?
3. Що важливо враховувати при підборі музичного оформлення?
4. У чому різниця між використанням живого акомпанементу та аудіо записів на уроці?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахемян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 6. Структура побудови танцювальних комбінацій.

Композиційна побудова танцювальних комбінацій, принципи та правила поєднання рухів та вправ класичного танцю в танцювальних комбінаціях.

Вимоги при складанні комбінацій:

1. Музична фраза.
2. Програмний матеріал даного класу.
3. Задачі, які ставляться в даному учбовому закладі чи гуртку.
4. Професійна підготовка даного класу.

Запис танцювальних комбінацій та розробка плану-конспекту уроку класичного танцю. Грамотний запис передбачає використання загальноприйнятої професійної термінології для точного відображення послідовності рухів, ракурсів та напрямків руху в просторі. Важливим аспектом є фіксація музичного супроводу, де кожен елемент комбінації співвідноситься з конкретним тактом, чвертю або музичним акцентом.

Практичне заняття

Мета: засвоєння принципів та правил поєднання рухів класичного танцю в танцювальній комбінації.

Завдання

1. Проаналізувати композиційну побудову заданих комбінацій.

2. Ознайомити з практикою запису танцювальних комбінацій та внесення їх у плані-конспект уроку класичного танцю.
3. Виконати танцювальні комбінації з різною композиційною побудовою.

Індивідуальне заняття

Мета: вдосконалення навичок самостійного моделювання навчального матеріалу та усвідомлення логіки поєднання рухів.

Завдання

1. Сформувати та виконати танцювальну комбінацію з запропонованих рухів.
2. Опрацювати запис танцювальних комбінацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати танцювальні комбінації з різною композиційною побудовою.
2. Записати складені комбінації в план-конспект.

Питання для самоперевірки

1. Які основні структурні елементи має танцювальна комбінація?
2. Яке значення має музична структура при складанні танцювальної комбінації?
3. За якими принципами будуються танцювальні комбінації?
4. Як вікові особливості впливають на побудову танцювальних комбінацій?
5. Які основні принципи запису танцювальних комбінацій?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахемян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів ЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

РОЗДІЛ 2. Структура народно-сценічного танцю.

Тема 7. Витоки формування та фундатори народно-сценічного танцю.

Народно-сценічний танець розглядається як унікальна художня форма, що синтезує автентичний фольклор, сценічну стилізацію та авторську інтерпретацію. Будучи фундаментом національної культури, він посідає ключове місце у системі сучасної хореографічної освіти.

Навчальний процес спрямований на комплексне опанування здобувачами закономірностей формування та сценічного втілення народного танцю. Програма передбачає: техніко-стилістичну підготовку; методичну компетентність; професійну орієнтацію: підготовку універсальних фахівців — артистів-виконавців, педагогів-хореографів та менеджерів культурно-мистецької сфери.

Еволюція народно-сценічного танцю базується на ґрунтовному вивченні фольклорно-етнографічних джерел, досягненнях професійної освіти та досвіді провідних хореографічних колективів. Особлива увага приділяється спадщині фундаторів жанру: вітчизняні діячі; представники діаспори; світові майстри: внесок міжнародних хореографів у розвиток глобального мистецтва народного танцю.

Практичне заняття

Мета: аналіз структури курсу, вектори еволюції та фундатори напряму, визначення міждисциплінарних зв'язків та ознайомлення з критеріями оцінювання.

Завдання

1. Значення курсу для системи сучасної хореографічної освіти.
2. Історична генеза та роль видатних особистостей.
3. Взаємозв'язок між етнографічним першоджерелом та його сценічною інтерпретацією.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати еволюцію жанру від фольклорних витоків до професійного сценічного втілення.
2. Опрацювати відомості про фундаторів напряму.
3. Проаналізувати значення міждисциплінарних зв'язків.

Питання для самоперевірки

1. Які основні витoki формування народно-сценічного танцю ви можете виділити?
2. Хто з фундаторів напряму мав найбільший вплив на перехід від побутового фольклору до академічного сценічного мистецтва?
3. Які ключові блоки включає програма навчання та як вони розподілені за пріоритетністю (теорія/практика)?
4. Які ключові відмінності між автентичним фольклорним танцем та його народно-сценічною формою?
5. Назвіть основні джерела, на яких базується розвиток професійної народної хореографії.

6. Який внесок у розвиток жанру зробили представники української діаспори?
7. Які критерії є визначальними при оцінюванні техніки виконання народно-сценічних рухів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Зубатов С. Стил ь викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККіМ, 2008. – 116 с.
6. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
7. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. PDF
8. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
9. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 05–06 червня 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. 141 с. PDF
10. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Internet-ресурси:

11. Василь Авраменко [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Yzk88TtripQ>
12. Клара Балог [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=P38PBLAu2fU>
13. Павло Вірський [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=jTySsmTSeYU>
14. Хореографи України [Електронний ресурс].

1 частина URL: <https://www.youtube.com/watch?v=haNuHnRCMsw>

2 частина URL: https://www.youtube.com/watch?v=_jxWIGB9kwo

Тема 8. Вплив канонів класичного танцю на розвиток народно-сценічної хореографії.

Академізована лексика (запозичення з класичної школи) – це система понять, інтегрована з балетної методики для уніфікації навчального процесу. Використання термінів як-от *jeté*, *pas de basque* або *battement* дозволяє систематизувати складні рухи та підвищити технічний рівень виконання.

Значення класичної школи для народно-сценічного танцю полягає в методологічному підґрунті (створення чіткої системи викладання від простого до складного), професійній уніфікації (розробка єдиних вимог до виконання рухів, що дозволило створювати масштабні ансамблеві постановки), технічне вдосконалення (впровадження принципів виворотності, стійкості (апломбу) та академічної постави, що розширило виконавські можливості народно-сценічного танцю).

Практичне заняття

Мета: обґрунтувати теоретичну та практичну залежність народно-сценічного танцю від академічної системи класичної хореографії.

Завдання

1. Сформувати розуміння естетичних канонів (виворотність, апломб, координація), що запозичені з класики.
2. Структурний розбір уроку та лінгвістичне коріння назв рухів.

Завдання для самостійної роботи

1. Знати відповідність базових рухів (наприклад, *demi-plié* у класиці та народно-сценічному танці).
2. Приділити увагу методологічній побудові заняття.
3. Розуміти аспекти технічного вдосконалення.

Питання для самоперевірки

1. Чому класичний танець вважається «граматикою» для народного виконавця?
2. Які елементи класичної школи допомагають у професійному виконанні трюкової техніки в народному танці?
3. У чому полягає відмінність у роботі корпусу та рук між класичним та народно-сценічним exercise?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.

3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Культурні домінанти XXI століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
6. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
7. Наталія Савастру, Юлія Бобровник, Володимир Прянiчников. Музика і танець в епоху цифрових технологій: трансформація сценічного мистецтва. / Актуальні питання гуманітарних наук: [редактори-упорядники М. Пантjок, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дiм «Гельветика», 2025. – Вип. 86. Том 3. - С. 73-78. DOI: 10.24919/2308-4863/86-3-10
8. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
9. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 9. Техніка виконання та методика викладання рухів біля станка та комбінацій на середині залу (перший рівень складності).

У народно-сценічному танці виконавська техніка та методика викладання розглядаються як нерозривна дидактична система. Методика виступає фундаментом для опанування базових елементів, тоді як техніка є безпосереднім інструментом реалізації художнього задуму та майстерності. Основою навчання на початковому етапі є екзерсис біля станка та вивчення лексики першого рівня складності. Методичні засади роботи біля станка:

- Алгоритм вивчення: Навчання базується на принципі декомпозиції — детальному поясненні та демонстрації окремих фаз руху в уповільненому темпі з подальшим багаторазовим закріпленням.
- Інструменти корекції: Систематичне використання дзеркал для візуального самоконтролю та тактильний метод виправлення помилок педагогом.

- Академічна основа: Пріоритетне значення надається постановці корпусу, голови та рук, чіткому засвоєнню позицій та ракурсів (*épaulement*), що забезпечує правильну координацію.

Процес навчання спрямований на розвиток м'язового відчуття, постановку правильного дихання та виховання ритмічної дисципліни. Навчальна траєкторія будується від елементарних форм до складних комбінацій, де кожен рух обов'язково наповнюється відповідним національним колоритом та характером.

Практичне заняття

Мета: опанувати методичні засади рухів біля станка та комбінацій на середині залу.

Завдання

1. Опанування базових елементів та комбінацій.
2. Розуміти значення академічної основи.
3. Зосередження на розвитку відчуття фразування та музикальності.

Індивідуальне заняття

Мета: формування стійкого технічного фундаменту, корекція постави та психофізична підготовка виконавця до виконання складних хореографічних навантажень.

Завдання

1. Опанувати механіку базових рухів, досягаючи чистоти ліній та стійкості.
2. Розвинути навички узгоджувати рух із музичним акцентом.
3. Впровадити елементи технічної складності.

Завдання для самостійної роботи

1. Виявити типові помилки при виконанні базових рухів та знати методи їх виправлення.
2. Оволодіння основними елементами уроку народно-сценічного танцю.
3. Доцільність рухів для розвитку технічної майстерності.

Питання для самоперевірки

1. Яку роль відіграє методична послідовність у запобіганні травматизму та формуванні професійної техніки?
2. Через які дидактичні принципи (поступовість, повторюваність, усвідомленість) досягається найвища технічна майстерність?
3. Чому розуміння «декомпозиції» (розкладання складного руху на прості частки) є критичним для початкового навчання?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАККіМ, 2007. – 306 с. PDF

2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
6. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККиМ, 2022. 226 с. PDF
7. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF
8. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Тема 10. Хореографічне мистецтво країн Балтії.

Танцювальне мистецтво країн Балтії (Литва, Латвія, Естонія) є важливою частиною їхньої культурної спадщини, глибоко вкоріненою у народних традиціях.

Специфіка латвійської народної хореографії: техніка виконання та лексичний склад. Розгляд базових позицій рук, ніг і корпусу в парній взаємодії. Аналіз традиційної танцювальної кроку та ключових елементів рухів.

Стилістичні особливості естонської народної хореографії. Технічні засади виконання: координація корпусу, голови та позиції ніг. Специфіка парної взаємодії та способи тримання рук. Розбір базової танцювальної лексики та комбінацій.

Самобутність литовської танцювальної традиції: від техніки до образу. Специфіка виконавської манери та постави. Взаємодія партнерів у парі: положення рук, голови та координація корпусу. Етнохореографічний аналіз базових кроків та традиційних рухів.

Практичне заняття

Мета: аналіз хореографічного мистецтва країн Балтії для формування науково-методичної бази у здобувачів освіти, що дозволяє розуміти стилістичну природу кожного етносу.

Завдання

1. Ключові вектори взаємодії та художня єдність традицій.
2. Опанувати специфікою латвійської народної хореографії.

3. Розуміти стилістичні особливості естонської народної хореографії.
4. Оволодіти самотуністю литовської танцювальної традиції.

Завдання для самостійної роботи

1. Спільний хореографічний код країн Балтії: ключові вектори взаємодії та художня єдність традицій.
2. Знати основні елементи хореографічного мистецтва країн Балтії.
3. Унікальна модель виконавської манери, яка формує художню універсальність кожної країни.

Питання для самоперевірки

1. Що об'єднує танцювальне мистецтво країн Балтії?
2. Які суттєві відмінності в хореографічних елементах цих країн?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
6. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Internet-ресурси:

7. Esimene labajalg <https://www.youtube.com/watch?v=v10K9f81WHM>
8. Estonian Folk Dancing by folk dance group Tuuletallajad (Eesti rahvatants Kikapuu) <https://www.youtube.com/watch?v=JuggW1XFcOA>
9. LSMU tautinių šokių ansamblis "Ave Vita" - Klumpakojis <https://www.youtube.com/watch?v=DkZf5NAbDc4>
10. Taukačikas <https://www.youtube.com/watch?v=UYcZ-CqDOeY>
11. TDA Vektors – Rucavietis <https://www.youtube.com/watch?v=K9tTfYdFwKw>
12. TDA Teiksmā – Jaņčuks daņčuks https://www.youtube.com/watch?v=F0ol_X8eTKg
13. JADVYGOS polka <https://www.youtube.com/watch?v=polASQtFt50>

Тема 11. Технічні (танцювальні) елементи країн Балтії.

Техніка виконання та методика викладання має базуватися на поетапному опануванні фундаментального хореографічного базису (апломб, танцювальна лексика, парна координація).

Практичні рекомендації для засвоєння матеріалу забезпечують перехід від механічного повторення до усвідомленого творення. Створення танцювального етюд.

Практичне заняття

Мета: розуміти стилістичні особливості та відмінності танцювальних елементів; опанувати манеру виконання.

Завдання

1. Робота над поставою та манерою виконання.
2. Знати парну взаємодію відповідно до кожної з країн Балтії.
3. Презентувати отриманні знання в етюдній формі.

Індивідуальне заняття

Мета: допомогти здобувачу опанувати танцювальні елементи та манеру виконання рухів країн Балтії.

Завдання

1. Відпрацювання складних танцювальних елементів.
2. Робота над манерою виконання заданого характеру.

Завдання для самостійної роботи

1. Переглянути відео. Надати характеристику одному з танців.
2. Проаналізувати відмінності в манері виконання, взаємодії у парі та динаміці.

Питання для самоперевірки

1. Значення поетапного опанування хореографічного базису.
2. У чому полягає роль «культурного коду» в алгоритмі композиційної побудови танцю?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
3. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
4. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024

Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.

5. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Internet-ресурси:

6. Esimene labajalg <https://www.youtube.com/watch?v=v10K9f81WHM>
 7. Estonian Folk Dancing by folk dance group Tuuletallajad (Eesti rahvatants Kikaruu) <https://www.youtube.com/watch?v=JuggW1XFcOA>
 8. LSMU tautinių šokių ansamblis "Ave Vita" - Klumpakojis <https://www.youtube.com/watch?v=DkZf5NAbDc4>
 9. Taukačikas <https://www.youtube.com/watch?v=UYcZ-CqDOeY>
 10. TDA Vektors – Rucavietis <https://www.youtube.com/watch?v=K9tTfYdFwKw>
 11. TDA Teiksmā – Jaņčuks daņčuks https://www.youtube.com/watch?v=F0ol_X8eTKg
 12. JADVYGOS polka <https://www.youtube.com/watch?v=polASQtFt50>

РОЗДІЛ 3. Структура класичного уроку та методичні принципи його побудови. Початок вивчення класичного танцю.

Тема 12. Значення та послідовність exercise біля станка та на середині залу.

Значення exercise біля станка та на середині залу, як фундаментальної ланки в навчанні класичного танцю.

Послідовність рухів exercise, характерні особливості їх виконання та значення для подальшого успішного навчання класичним танцем.

Побудова та виконання exercise біля станка та на середині залу в залежності від року навчання.

Практичне заняття

Мета: усвідомлення взаємозв'язку exercise біля станка та на середині залу з розділами Adagio та Allegro.

Завдання

1. Виконати exercise біля станка та на середині залу.
2. Пояснити як кожен елемент exercise біля станка та на середині залу готує танцівника до наступних розділів уроку класичного танцю.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати послідовність exercise біля станка та на середині залу в молодших та старших класах.
2. Порівняти мету виконання exercise біля станка та на середині залу.

Питання для самоперевірки

1. Що таке exercise? Яку функції він виконує?

2. Яке значення має еxercise біля станка та на середині залу на різних етапах навчання?
3. Яка послідовність вправ в еxercise біля станка та на середині?
4. Які фізичні якості розвивають під час виконання еxercise біля станка та на середині залу?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 13. Розділ «Adagio» – форма та принципи побудови.

Поняття adagio як самостійної частини уроку класичного танцю. Принципи побудови adagio залежно від вікових особливостей та рівня підготовки учнів. Приклади рухів, які можливо використовувати в комбінаціях adagio (developpe, relevé lent, grand rond de jambe, стійкість на одній нозі в різних позах). Музичне оформлення комбінацій adagio: вибір музичного розміру, темпу та характеру виконання. Виконання танцювальних комбінацій adagio.

Основою побудови adagio є плавність, широта та безперервність рухів, що вимагає від учнів високої координації та вміння утримувати баланс у складних позах. Цей розділ уроку спрямований на розвиток сили м'язів спини та ніг, а також на виховання виразності та танцювальності. Під час складання комбінацій важливо враховувати логіку переходів між великими позами через зв'язувальні рухи. Особлива увага приділяється узгодженості рухів рук, голови та корпусу з диханням та музичним фразуванням.

Практичне заняття

Мета: визначення форми та структури побудови розділу Adagio як окремого розділу уроку. Засвоєння основних елементів побудови Adagio.

Завдання

1. Виконати комбінації Adagio різних років навчання.
2. Визначити основні та допоміжні елементи комбінацій Adagio .

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати розвиток структури побудови розділу Adagio від молодших до старших класів.
2. Побудувати комбінації Adagio.

Питання для самоперевірки

1. Що таке Adagio в класичному танці? Яка його роль в уроці класичного танцю?
2. Які елементи найчастіше входять до комбінацій Adagio?
3. Які композиційні принципи найчастіше використовуються при побудові комбінацій Adagio?
4. Як музичне оформлення впливає на побудову комбінацій Adagio?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
3. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
4. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
5. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
6. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
7. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
8. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
9. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 14. Розділ «Allegro» – класифікація та структура стрибків.

Значення стрибків як найскладнішої частини уроку класичного танцю. Поняття elevation (здатність артиста фіксувати пози в повітрі) та ballon (якість стрибка, що створює враження легкості та польоту).

Класифікація стрибків на групи в залежності від висоти стрибка; від прийому відштовхування та приземлення.

Розділ «Allegro» виховує витривалість, швидкість реакції та точність виконання. Методика викладання вимагає послідовного вивчення від простих стрибків до складних, поступово збільшуючи амплітуду та координаційну складність рухів.

Практичне заняття

Мета: засвоєння форм та принципів побудови розділу Allegro. Опанування класифікації стрибків.

Завдання

1. Виконати стрибкові вправи на усвідомлення висоти та темпу виконання стрибка.
2. Виконати стрибкові вправи використовуючи різні прийоми відштовхування та приземлення.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати системність в навчанні для успішного опанування розділу Allegro.
2. Скласти комбінацію розділу Allegro.

Питання для самоперевірки

1. Яке місце займає розділ Allegro в структурі уроку класичного танцю?
2. На які групи класифікуються стрибки?
3. Дати визначення понять elevation та ballon.
4. Які принципи композиції використовуються при побудові стрибкових комбінацій?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.

7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 15. Постановка позицій ніг. Прийоми переходу з однієї позиції в іншу.

П'ять позицій ніг в класичному танці та послідовність їх вивчення. Методичні правила та зауваження при виконанні позицій ніг. Виконання комбінацій на вивчення позицій ніг з музичним супроводом. Правила та прийоми переходу з однієї позиції в іншу. Поняття виворотності. Поняття опорної та ноги, що працює.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок правильної постави п'яти позицій ніг.

Завдання

1. Виконати вправи на засвоєння позицій ніг.
2. Відпрацювати прийоми переведення ніг з однієї позиції в іншу.

Індивідуальне заняття

Мета: індивідуальна корекція постановки позицій ніг з урахуванням анатомічних особливостей здобувачів вищої освіти.

Завдання

1. Скоригувати помилки у постановці стоп, колін та розподілі ваги тіла в кожній позиції ніг.
2. Розвинути усвідомлене відчуття опорної та робочої ноги під час виконання переходів між позиціями.
3. Закріпити навички плавних переходів між позиціями ніг у повільному та помірному темпі.

Завдання для самостійної роботи

1. Обґрунтувати чому виворотність має принципове значення для класичного танцю.
2. Визначити особливості постановки стоп, колін та корпусу в кожній позиції ніг.
3. Відпрацювати методично-грамотне виконання вправ на засвоєння позицій ніг.

Питання для самоперевірки:

1. Скільки і яка послідовність вивчення позицій ніг в класичному танці?
2. Які помилки можуть виникати при виконанні вправ на постановку позицій ніг?
3. Як впливає правильна постава ніг на опанування техніки класичного танцю?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахемян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 16. Постановка позицій рук. Прийоми переводу з однієї позиції в іншу.

Три позиції рук, підготовче положення та інші положення рук. Послідовність вивчення позицій рук. Методичні правила та зауваження при виконанні позицій рук.

Участь рук в еxercise біля станка та на середині залу. Допоміжна роль рук в розділі allegro та обертових рухах.

Значення методично правильної роботи рук, як одного з виразних засобів виконання. Роль рук у формуванні поз класичного танцю як і в статиці, так і при виконанні різноманітних обертових, стрибкових елементів та рухів на пальцях. Виконання вправ на вивчення позицій рук.

Практичне заняття:

Мета: набуття навичок правильної постави підготовчого положення та трьох позицій рук.

Завдання

1. Виконати вправи на засвоєння підготовчого положення та позицій рук.
2. Відпрацювати прийоми переведення рук з однієї позиції в іншу.

Індивідуальне заняття:

Мета: індивідуальна корекція постановки позицій рук та удосконалення якості їх зміни з урахуванням анатомічних особливостей і виконавського рівня здобувачів вищої освіти.

Завдання

1. Усунути індивідуальні помилки у положенні плечей, ліктів, кистей.

2. Сформувати відчуття округлості, м'якості та керованості руху рук.
3. Досягти узгодженої роботи рук при виконанні вправ на зміну позицій рук.

Завдання для самостійної роботи:

1. Визначити основні помилки при постановці позицій рук у класичному танці.
2. Проаналізувати які прийоми допомагають забезпечити плавність та виразність роботи рук.
3. Досягти плавності переходів при виконанні вправ на переведення рук з однієї позиції в іншу.

Питання для самоперевірки:

1. Скільки і яка послідовність вивчення позицій рук в класичному танці?
2. Які основні принципи правильної постановки позицій рук в класичному танці?
3. Які помилки найчастіше виникають при постановці позицій рук в класичному танці?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
3. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
4. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
5. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
6. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
7. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
8. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
9. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 17. Постановка корпусу та положення голови.

Формування правильної постановки корпусу та усвідомленому положенню голови в класичному танці як основи стійкості, виразності й академічної манери виконання. Правильна постановка корпусу опрацьовується поетапно: біля станка з опорою двома руками, що дозволяє зосередитись на вертикалі тулуба, підтягнутості м'язів корпусу та рівновазі;

біля станка з опорою однією рукою, де зростає вимога до самостійного утримання балансу та координації; на середині залу, де корпус працює незалежно, у взаємозв'язку з рухами рук, ніг і переміщенням у просторі. Важливе значення в класичному танці має положення голови, напрям погляду та вираз обличчя, адже саме вони завершують художній образ і надають позам завершеності та стилістичної точності. Без правильно організованого погляду та міміки неможливе повноцінне виконання жодної пози класичного танцю. У темі розглядаються поняття en face як фронтального положення корпусу та épaulement як положення з розворотом плечей і голови, що створює пластичну об'ємність пози.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок правильної постави корпусу та положення голови.

Завдання

1. Виконати вправи на відпрацювання правильної постановки корпусу та положення голови біля станка.
2. Виконати вправи на відпрацювання правильної постановки корпусу та положення голови на середині залу.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати як впливають принципи правильної постановки корпусу та положення голови на техніку та естетику виконання елементів класичного танцю.
2. Визначити вправи для виправлення неправильної постановки корпусу та положення голови.
3. Відпрацювати виконання вправ для правильної постановки корпусу та положення голови.

Питання для самоперевірки

1. Які основні принципи правильної постановки корпусу та положення голови в класичному танці?
2. Яка роль правильної постановки корпусу та положення голови для опанування техніки виконання рухів класичного танцю?
3. Як положення голови взаємодіє з рухами ніг та рук у класичному танці?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.

4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

РОЗДІЛ 4. Аспекти викладання уроку народно-сценічного танцю.

Тема 18. Аспекти послідовності exercise та музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.

Унікальна система підготовки, що, спираючись на фундамент класичної хореографії, водночас суттєво розширює пластичні можливості виконавця. Використання методичної бази класичного танцю дозволяє оптимізувати навчальний процес, роблячи його більш інтенсивним та грамотним. Специфіка народного тренажу полягає в цілеспрямованому навантаженні на ті групи м'язів та суглобів, які менш задіяні в класиці. Ключовим технічним аспектом тут є активна робота опорної ноги та застосування принципу контрастності, що забезпечує комплексний розвиток всього апарату. Саме завдяки такій послідовній щоденній праці формується технічна база, необхідна для втілення складних народно-сценічних образів.

Особливості формування музичного репертуару для наповнення уроку: від навчальних комбінацій до сценічних етюдів.

Практичне заняття

Мета: зрозуміти принципи контрастності, систематичності та наполегливості для досягнення найвищого рівня виконавської майстерності; значення музично-пластичної єдності в структурі уроку.

Завдання

1. Розуміти методичну основу, фізіологічний вплив, технічні аспекти exercise народно-сценічного танцю.
2. Музика в народно-сценічному занятті.
3. Ключові аспекти підбору музичного супроводу.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати exercise класичного та народно-сценічного танцю.
2. Взаємозв'язок музичної форми та метро-ритмічної побудови вправ.

Питання для самоперевірки

1. Як впливає побудова заняття народно-сценічного танцю на здатність вирішувати складні художньо-сценічні завдання?
2. Вплив методичної основи для технічного виконання танцювальних елементів.
3. Теоретичні основи музичної грамоти хореографа: сутність ритму, темпу та динамічних відтінків.

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
5. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
6. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
7. Наталія Савастру, Юлія Бобровник, Володимир Пряннічков. Музика і танець в епоху цифрових технологій: трансформація сценічного мистецтва. / Актуальні питання гуманітарних наук: [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 86. Том 3. - С. 73-78. DOI: 10.24919/2308-4863/86-3-10
8. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF
9. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 19. Exercise біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали. Складання конспекту уроку.

Exercise біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали початкового етапу підготовки базується на формуванні свідомого м'язового контролю та постановці професійного дихання, що є фундаментом для бездоганного ритмічного малюнку. Процес навчання еволюціонує від опанування ізольованих базових рухів до виконання багатокомпонентних

структурних комбінацій, де технічна точність невід’ємно поєднується з автентичною манерою та етнокультурною специфікою національного характеру. Основні вправи які вивчаються:

- demi-plié et grand plié;
- battement tendu №1, 4;
- battement tendu №3, 5;
- battement tendu jeté;
- rond de jambe et rond de pied;
- battement fondu;
- pas tortille;
- flic-flac;
- sapatado;
- battement developpe;
- grand battement tendu jeté.

Комплекс тренувальних вправ на середині зали сконцентрований на вивченні специфічних кроків, бігів, обертів, комбінованих ударів (дроби), присядок (для чоловіків).

Розуміння послідовності уроку, важливості підготовки до заняття, складання конспекту уроку з методичними роз’ясненнями та можливими помилками при виконанні.

Практичне заняття

Мета: закріпити знання про структуру та логіку побудови exercise біля станка та на середині зали; опанувати методику поєднання окремих рухів у тренувальні комбінації та навчитися документувати цей процес у формі професійного конспекту.

Завдання

1. Поглибити розуміння послідовності вправ (від plié до grand battement jeté) та їхнього впливу на підготовку апарату танцівника.
2. Опанувати принципи складання навчальних комбінацій відповідно до рівня підготовки (логіка переходів, музичний супровід, зміна ракурсів).
3. Навчитися чітко та лаконічно фіксувати хореографічний текст у конспекті, використовуючи загальноприйнятну термінологію.

Індивідуальне заняття

Мета: розвинути здатність аналізувати структуру уроку як цілісну систему та вміння конспектувати.

Завдання

1. Розібрати значення кожної частини уроку.
2. Удосконалити навички швидкого відтворення та запису комбінацій.
3. Опанувати структуру конспекту.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати техніку виконання рухів біля станка та тренувальні вправи на середині залу.
2. Проаналізуйте, як змінюється характер руху та розподіл ваги тіла при зміні музичної розкладки.
3. Зробити конспект уроку.

4. Зробити відеофіксацію виконання вправи *pas de passe* та методично проаналізувати:
- Чи дотримано вертикальну вісь тіла?
 - Чи чітко працює коліно «робочої ноги»?
 - Чи відповідає амплітуда рук характеру обраного національного стилю?

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає принципова різниця в роботі стопи під час виконання *battement tendu* в класичному та народно-сценічному *exercice*?
2. Які групи м'язів забезпечують «пружинистість» і м'якість приземлення після стрибків у народному тренажі?
3. Яку роль відіграє положення *épaulement* та погляд виконавця у збереженні стійкості (апломбу) під час вправ на середині зали?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
6. Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF

Тема 20. Хореографічне мистецтво Кримських татар.

Танцювальне мистецтво кримських татар – це унікальне культурне явище, що поєднує в собі елементи античної спадщини, візантійського впливу та тюркської енергетики. Воно вирізняється надзвичайною витонченістю рухів, суворою етикою та чітким розмежуванням між чоловічим і жіночим стилями виконання.

Естетика та характерні риси жіночого і чоловічого танців. Ознайомлення з основними видами народних танців та їх технічні особливості.

Практичне заняття

Мета: ознайомлення з хореографічною спадщиною одного з корінних народів України, опанувати його унікальною пластичною мовою та зберегти автентичну виконавську манеру.

Завдання

1. Історичні витoki кримськотатарського танцю, його зв'язок з обрядами, побутом та філософією народу.
2. Опанування специфічної координації.
3. Складні музичні розміри.

Завдання для самостійної роботи

1. Переглянути відео та визначити характерну рису манери виконання кримськотатарських танців.
2. Відпрацювати базові позиції кистей у жіночому танці та для чоловіків – чіткість фіксації рук у «польотних» позиціях.
3. Порівняйте чоловічий «Хоран» із круговими танцями інших народів (наприклад, «Аркан», «Сіртакі», «Берд» тощо). Знайдіть спільні та відмінні риси в триманні рук.

Питання для самоперевірки

1. До якого виду танців відноситься Хайтарма (Qaytarma), Хоран (Horan), Чобан-оюну (Çoban oyunu)?
2. Як костюм впливає на манеру виконання?
3. У чому полягає філософський зміст танцю «Хайтарма» і як він проявляється у малюнку танцю?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>

Internet-ресурси:

5. Хор імені Г. Верьовки - Емір Джелал ве Хайтарма
https://www.youtube.com/watch?v=EDjoY4_PN_M&list=RDEDjoY4_PN_M&start_radio=1
6. Кримськотатарський народний чоловічий танець "Чобан оюни"
https://www.youtube.com/watch?v=3QXW9UujvFU&list=RD3QXW9UujvFU&start_radio=1

7. «Qırım» ansambli - Çoban oyunu URL:
https://www.youtube.com/watch?v=xII_5YEttAQ

Тема 21. Розвиток технічної майстерності.

Технічна майстерність у хореографії — це здатність виконавця вільно, свідомо та якісно володіти своїм тілом для реалізації найскладніших художніх завдань. Вона не є самоціллю, а виступає засобом розкриття національного характеру танцю. Ключові компоненти технічного зростання зосереджені на здатності одночасно поєднувати складні рухи ніг (дрібна техніка, вистукування) з широкою пластикою рук та активною роботою корпусу; вмінні зберігати чистоту виконання, темп та ритмічний малюнок; елевація та балон; апломб та обертання.

Розуміння головних етапів розвитку техніки.

Практичне заняття

Мета: опанування рівня виконавської техніки через удосконалення координаційної свободи та розвиток сили м'язового апарату.

Завдання

1. Розуміти значення приземлення після стрибків та стабільність «точки» під час обертань.
2. Опанування рухами для підвищення витривалості.
3. Досягти органічного поєднання технічної складності з манерою та характером обраного народного танцю.

Індивідуальне заняття

Мета: корекція базових навичок та інтенсифікація технічних елементів.

Завдання

1. Сформувати стійку координаційну базу та виправити індивідуальні недоліки в постановці корпусу й ніг.
2. Відпрацювання складних ритмічних малюнків (синкопи, дробі) в індивідуальному темпі.
3. Стимулювання свідомого ставлення до самоконтролю та професійної дисципліни тіла.

Завдання для самостійної роботи

1. Закріплення стійкості на опорній нозі в поєднанні з чіткими позиціями рук.
2. Записати на відео власне виконання базового технічного елемента (оберти, дробі або стрибки) та провести письмовий самоаналіз за критеріями: постановка корпусу, точність ритму, дотримання позицій.

Питання для самоперевірки

1. Яким чином exercise біля станка готує м'язово-зв'язковий апарат до виконання складних трюкових елементів?
2. Чому порушення послідовності вправ у структурі уроку може призвести до травматизму та зниження технічної якості?
3. У чому полягає різниця між «автентичною назвою» та «академізованим терміном»? Наведіть приклади.

4. Які функції виконує робота голови та погляду (*épaulement*) у народно-сценічному танці порівняно з класичним балетом?
5. Поясніть значення «декомпозиції» руху: як розчленування складної вправи на прості частки допомагає уникнути технічних помилок на початковому етапі?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
6. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
7. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF

Тема 22. Опанування та вдосконалення вивчених елементів. Побудова етюдів.

Процес переходу від окремих вправ до побудови етюдів – це етап, на якому техніка перетворюється на мистецтво. На етапі вдосконалення увага переміщується з механіки виконання на якість та стиль. Автоматизм координації звільняє увагу танцівника для акторської гри. Розуміння композиційного малюнку (діагональ, коло, фронтальні лінії, ракурси). Національний колорит та відповідність музиці.

Практичне заняття

Мета: систематизувати вивчений лексичний матеріал та навчити здобувачів об'єднувати ізольовані рухи у цілісні хореографічні структури (етюди), що мають логічну побудову, композиційний малюнок та художній зміст.

Завдання

1. Вдосконалення техніки виконання складних елементів (дроби, оберти, присядки, стрибки).

2. Розвиток навичок хореографічного мислення та здатності передавати національний характер через танцювальну комбінацію.
3. Синхронізувати технічне зусилля з емоційним змістом музики.
4. Створення етюдів на опанованому лексичному матеріалі.

Завдання для самостійної роботи

1. Попрацювати над акторською майстерністю: виразністю погляду, жесту та взаємодією з партнером.
2. Вдосконалення виконання базових елементів до рівня автоматизму та високої якості (чистота позицій, чіткість ритму).

Питання для самоперевірки

1. Які критерії свідчать про те, що рух засвоєний на рівні «майстерності» (наприклад, стійкість, швидкість, відсутність зайвих рухів)?
2. Як правильне дихання допомагає підтримувати темп під час виконання етюду?
3. Яка головна відмінність між комбінацією на середині зали та танцювальним етюдом?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
5. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
6. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
7. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

8. Хор імені Г. Верьовки - Емір Джелял ве Хайтарма
https://www.youtube.com/watch?v=EDjoY4_PN_M&list=RDEDjoY4_PN_M&start_radio=1
9. Кримськотатарський народний чоловічий танець "Чобан оюни"
https://www.youtube.com/watch?v=3QXW9UujvFU&list=RD3QXW9UujvFU&start_radio=1
10. Esimene labajalg <https://www.youtube.com/watch?v=v10K9f81WHM>
11. Estonian Folk Dancing by folk dance group Tuuletallajad (Eesti rahvatants Kikaruu) <https://www.youtube.com/watch?v=JuggW1XFcOA>
12. LSMU tautinių šokių ansamblis "Ave Vita" - Klumpakojis
<https://www.youtube.com/watch?v=DkZf5NAbDc4>
13. Таукачікас <https://www.youtube.com/watch?v=UYcZ-CqDOeY>
14. TDA Vektors – Rucavietis
<https://www.youtube.com/watch?v=K9tTfYdFwKw>
15. TDA Teiksmā – Jaņčuks daņčuks
https://www.youtube.com/watch?v=F0ol_X8eTKg
16. JADVYGOS polka <https://www.youtube.com/watch?v=polASQtFt50>
17. «Qırım» ansambli - Çoban oyunu
https://www.youtube.com/watch?v=xIl_5YEttAQ

4. Структура освітнього компонента

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьог о	у тому числі				
		Лек	Пр.	Сем	Інд	СРЗВ О
1	2	3	4	5	6	7
I СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 1. Класичний танець як основа хореографічного мистецтва.						
Тема 1. Формування та розвиток класичного танцю.	5	1				4
Тема 2. Основи та основні поняття класичного танцю.	16	1	8		1	6
Тема 3. Виразні засоби в класичному танці. Фактори, які їх формують.	10		6			4
Тема 4. Хореографічна пам'ять та її розвиток – складова частина виховання майбутнього артиста балету.	8		5			3
Тема 5. Мета та завдання музичного оформлення уроку класичного танцю.	9		6			3
Тема 6. Структура побудови танцювальних комбінацій.	12	1	6		1	4
Усього годин за розділом 1	60	3	31		2	24
РОЗДІЛ 2. Структура народно-сценічного танцю.						

Тема 7. Витоки формування та фундатори народно-сценічного танцю.	10	1	5			4
Тема 8. Вплив канонів класичного танцю на розвиток народно-сценічної хореографії.	12	1	6			5
Тема 9. Техніка виконання та методика викладання рухів біля станка та комбінацій на середині залу (перший рівень складності).	16	1	8		1	6
Тема 10. Хореографічне мистецтво країн Балтії.	10		6			4
Тема 11. Технічні (танцювальні) елементи країн Балтії.	12		6		1	5
Усього годин за розділом 2	60	3	31		2	24
Усього годин за I семестр	120	6	62		4	48
II СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 3. Структура класичного уроку та методичні принципи його побудови. Початок вивчення класичного танцю.						
Тема 12. Значення та послідовність exercise біля станка та на середині залу.	11	1	6			4
Тема 13. Розділ «Adagio» – форма та принципи побудови.	11	1	6			4
Тема 14. Розділ «Allegro» – класифікація та структура стрибків.	9	1	4			4
Тема 15. Постановка позицій ніг. Прийоми переходу з однієї позиції в іншу.	11		6		1	4
Тема 16. Постановка позицій рук. Прийоми переводу з однієї позиції в іншу.	10		5		1	4
Тема 17. Постановка корпусу та положення голови.	8		4			4
Усього годин за розділом 3	60	3	31		2	24
РОЗДІЛ 4. Аспекти викладання уроку народно-сценічного танцю.						
Тема 18. Аспекти послідовності exercise та музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.	10	1	5			4
Тема 19. Exercise біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали. Складання конспекту уроку.	16	1	8		1	6
Тема 20. Хореографічне мистецтво Кримських татар.	11		6			5
Тема 21. Розвиток технічної майстерності.	15	1	8		1	5
Тема 22. Опанування та вдосконалення вивчених елементів. Побудова етюдів.	8		4			4
Усього годин за розділом 4	60	3	31		2	24
Усього годин за II семестр	120	6	62		4	48
Разом	240	12	124		8	96

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Основи та основні поняття класичного танцю.	8
3	Виразні засоби в класичному танці. Фактори, які їх формують.	6
4	Хореографічна пам'ять та її розвиток – складова частина виховання майбутнього артиста балету.	5
5	Мета та завдання музичного оформлення уроку класичного танцю.	6
6	Структура побудови танцювальних комбінацій.	6
7	Витоки формування та фундатори народно-сценічного танцю.	5
8	Вплив канонів класичного танцю на розвиток народно-сценічної хореографії.	6
9	Техніка виконання та методика викладання рухів біля станка та комбінацій на середині залу (перший рівень складності).	8
10	Хореографічне мистецтво країн Балтії.	6
11	Технічні (танцювальні) елементи країн Балтії.	6
12	Значення та послідовність exercise біля станка та на середині залу.	6
13	Розділ «Adagio» – форма та принципи побудови.	6
14	Розділ «Allegro» – класифікація та структура стрибків.	4
15	Постановка позицій ніг. Прийоми переходу з однієї позиції в іншу.	6
16	Постановка позицій рук. Прийоми переводу з однієї позиції в іншу.	5
17	Постановка корпусу та положення голови.	4
18	Аспекти послідовності exercise та музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.	5
19	Exercise біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали. Складання конспекту уроку.	8
20	Хореографічне мистецтво Кримських татар.	6
21	Розвиток технічної майстерності.	8
22	Опанування та вдосконалення вивчених елементів. Побудова етюдів.	4
	Разом	124

6. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Основи та основні поняття класичного танцю.	1
6	Структура побудови танцювальних комбінацій.	1
9	Техніка виконання та методика викладання рухів біля станка та комбінацій на середині залу (перший рівень складності).	1
11	Технічні (танцювальні) елементи країн Балтії.	1
15	Постановка позицій ніг. Прийоми переходу з однієї позиції в іншу.	1
16	Постановка позицій рук. Прийоми переводу з однієї позиції в іншу.	1
19	Exercise біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали. Складання конспекту уроку.	1
21	Розвиток технічної майстерності.	1
	Разом	8

7. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування та розвиток класичного танцю.	4
2	Основи та основні поняття класичного танцю.	6
3	Виразні засоби в класичному танці. Фактори, які їх формують.	4
4	Хореографічна пам'ять та її розвиток – складова частина виховання майбутнього артиста балету.	3
5	Мета та завдання музичного оформлення уроку класичного танцю.	3
6	Структура побудови танцювальних комбінацій.	4
7	Витоки формування та фундатори народно-сценічного танцю.	4
8	Вплив канонів класичного танцю на розвиток народно-сценічної хореографії.	5
9	Техніка виконання та методика викладання рухів біля станка та комбінацій на середині залу (перший рівень складності).	6
10	Хореографічне мистецтво країн Балтії.	4
11	Технічні (танцювальні) елементи країн Балтії.	5
12	Значення та послідовність exercise біля станка та на середині залу.	4

13	Розділ «Adagio» – форма та принципи побудови.	4
14	Розділ «Allegro» – класифікація та структура стрибків.	4
15	Постановка позицій ніг. Прийоми переходу з однієї позиції в іншу.	4
16	Постановка позицій рук. Прийоми переводу з однієї позиції в іншу.	4
17	Постановка корпусу та положення голови.	4
18	Аспекти послідовності ехерсіс та музичне оформлення заняття народно-сценічного танцю.	4
19	Ехерсіс біля станка та комплекс тренувальних вправ на середині зали. Складання конспекту уроку.	6
20	Хореографічне мистецтво Кримських татар.	5
21	Розвиток технічної майстерності.	5
22	Опанування та вдосконалення вивчених елементів. Побудова етюдів.	4
	Разом	96

8. Методи та форми навчання

- **Лекційні та теоретичні методи:** лекція; пояснення (опанування термінології та біомеханіки руху); показ; перегляд відео-матеріалів (аналіз виступів світових зірок або професійних ансамблів допомагає формувати естетичний смак).
- **Практичні заняття:** виконання практичних завдань (комбінації біля станка та на середині залу); опитування здобувачів освіти, (перевірка знання назв рухів та методика їх виконання); аналіз комбінацій (розуміння побудови логічних зв'язок між рухами).
- **Індивідуальна робота** (ефективна форма для корекції технічних помилок): практичний показ; аналіз власних комбінацій та уроків класичного й народно-сценічного танців.
- **Самостійна робота** (спрямована на поглиблення знань): робота з навчально-методичною літературою та відео-матеріалами; виконання завдань.

9. Методи та форми контролю

Методами контролю для визначення інформації про рівень підготовки здобувача є:

- Візуальне спостереження, безперервний моніторинг;
- Практичне випробування;
- Порівняльний аналіз;
- Теоретичне опитування;
- Самоконтроль;
- Екзамен (2 семестр).

Форми контролю

Контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти здійснюється за **100-бальною накопичувальною системою**. Оцінювання базується на принципі безперервності: бали накопичуються протягом усього навчального семестру за різні види діяльності, що стимулює ЗВО до систематичної роботи.

1. Поточний контроль (максимум 60 балів)

Поточне оцінювання дозволяє відстежити динаміку професійного зростання ЗВО. Воно включає наступні компоненти:

1.1. Практична робота на заняттях (40 балів):

А. Практичний показ (20 балів)

- правильність постановки корпусу, позицій ніг та рук, положення голови;
- дотримання академічних канонів класичного танцю та стилістичних особливостей народно-сценічного танцю (характерна манера, національний колорит).
- музикальність, координація та чистота виконання елементів та вправ класичного та народно-сценічного танцю.

Б. Методичне пояснення (20 балів)

- усний аналіз заданого руху: поняття, методично-технічні особливості виконання, музичне оформлення.
- типові помилки при виконанні та методи їх виправлення;
- методика викладання елемента для різних етапів навчання (від простого до складного);

1.2. Виконання завдань на самостійне опрацювання (20 балів):

- відпрацювання вивчених на практичних заняттях рухів та вправ;
- побудова танцювальних комбінацій;
- комплексний методичний аналіз окремого руху чи вправи..

2. Підсумковий контроль (максимум 40 балів)

Підсумковий контроль є комплексною перевіркою професійної готовності здобувача. Він проводиться у формі практичного показу (II-й семестр екзамен) з обов'язковим методичним поясненням.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

	Практичні	Самостійна робота	Всього
Розділ 1 (Т 1-6)	10	5	15
Розділ 2 (Т 7-11)	10	5	15
Розділ 3	10	5	15

(Т 12-17)			
Розділ 4 (Т 18-22)	10	5	15
Екзамен	-	-	40
Всього	40	20	100

10. Оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повністю володіє матеріалом освітнього компонента. Демонструє технічно досконале виконання вправ exercise класичного та народно-сценічного танцю біля станка та на середині залу з чітким дотриманням методичних принципів. Виконання відзначається координаційною точністю, стійкістю, контролем, збереженням виворотності, точністю амплітуди руху, виразністю та музичністю. Здобувач вищої освіти вільно та аргументовано пояснює методичні особливості виконання рухів та вправ, етапи вивчення елементів, самостійно виявляє та коригує методичні помилки, демонструє високий рівень виконавської та методичної культури.
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти здебільшого володіє матеріалом освітнього компонента. Техніка виконання вправ є правильною, хоча трапляються незначні неточності в координації, ритмі або стабільності корпусу. Комбінації виконуються логічно, методика викладання зрозуміла, однак варіативність і глибина

			методичного аналізу проявляються не завжди повною мірою. Виконавська манера та стилістична відповідність сформовані, але ще не стабільні.
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти засвоїв основний обсяг матеріалу освітнього компонента. Виконання базових елементів exercise є задовільним, проте координаційно-складні рухи виконуються з помітними технічними неточностями. Спостерігаються труднощі у збереженні балансу, виворотності, чіткості виконання рухів рухів. Методичні знання носять репродуктивний характер, аналіз помилок поверхневий. Виконавська виразність використовується епізодично.
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на елементарному рівні. Техніка виконання вправ нестійка, порушуються координація, ритмічність та логіка рухів. Комбінації виконуються з численними методичними зауваженнями, розуміння етапів вивчення та принципів викладання фрагментарне. Виконавська культура та стилістична точність виражені слабо.
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання та навички з освітнього компонента. Виконання базових і складніших елементів exercise супроводжується суттєвими технічними помилками, відсутній контроль корпусу, амплітуди та координації. Методичні пояснення непослідовні, логіка побудови

			вправ і комбінацій не дотримується.
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом освітнього компонента, але не здатен якісно виконувати та методично пояснювати основні вправи exercise. Порушуються музичність, ритм, просторове орієнтування, технічні навички нестійкі, комбінації виконуються з істотними помилками. Педагогічні вміння та виконавська культура не сформовані.
0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом освітнього компонента. Не виконує навіть базових елементів exercise, не розуміє методики викладання, порушує технічні та музичні вимоги. Відсутні елементарні виконавські та педагогічні навички, професійна готовність не сформована.

11. Методичне забезпечення

1. Нормативна база та навчальний контент:

- Робоча програма курсу (тематичне планування та погодинний розподіл).
- Комплекс методичних вказівок і практичних завдань для всіх видів аудиторних занять.
- Перелік питань для самостійного контролю знань.
- Медіатека (фахові відеоматеріали та записи зразкових виступів).
- Рекомендовані фахові підручники та навчальні посібники.

2. Система моніторингу та оцінювання:

- Параметри та критерії оцінювання навчальних досягнень (технічні показники: апломб, виворотність; виконавські якості: музикальність, артистизм).
- Діагностичний інструментарій (форми поточного та підсумкового контролю).

3. Електронне та мультимедійне супроводження:

- Візуалізаційні матеріали та мультимедійні презентації.
- Освітня платформа Moodle.

- Репозиторій Коледжу <https://rep.dance-academy.kyiv.ua>

12. Рекомендована література

Основна:

1. Ахемян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
2. Ахемян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
3. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
4. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
7. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
8. Зубатов С. Стил ь викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
9. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
- 10.Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККіМ, 2008. – 116 с.
- 11.Лісовська Ніна Юріївна. Теорія та методика народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей: 024 Хореографія; 014 Середня освіта. Хореографія. 2 – вид. доповнене. – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2021. – 178 с.
- 12.Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
- 13.Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 05–06 червня 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. 141 с. PDF
- 14.Теорія і методика народно-сценічного танцю: Конспект лекцій з навчальної дисципліни / А.М. Чернишова. – Житомир, 2018. – 124 с. PDF
- 15.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Додаткова:

16. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
17. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистец. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
18. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
19. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
20. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
21. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів ЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
22. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
23. Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
24. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
25. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. PDF
26. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз:

27. Клявін Д. Р., Прянічников В. В., & Прянічникова Л. Ю. (2025). Компетентнісний підхід у професійній підготовці хореографа-постановника. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (23). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17383482>
28. Дмитро Клявін, Володимир Прянічников, Людмила Прянічникова. Класичний танець як культурний код: роль хореографа-постановника в актуалізації традицій. «Актуальні питання гуманітарних наук». Випуск № 90 том 1, 2025 р. с. 154-161. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-23>
29. Дмитро Клявін, Володимир Прянічников, Людмила Прянічникова. Постановочна практика як платформа для розвитку творчого мислення

- хореографа. № 10(40) (2025): Вісник науки та освіти.с.1730-1743
[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1730-1743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1730-1743)
- 30.Наталія Савастру, Юлія Бобровник, Володимир Прянічников. Музика і танець в епоху цифрових технологій: трансформація сценічного мистецтва. / Актуальні питання гуманітарних наук: [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2025. – Вип. 86. Том 3. - С. 73-78. DOI: 10.24919/2308-4863/86-3-10

Internet-ресурси:

- 31.Василь Авраменко <https://www.youtube.com/watch?v=Yzk88TriRpQ>
- 32.Клара Балог <https://www.youtube.com/watch?v=P38PBLAu2fU>
- 33.Кримськотатарський народний чоловічий танець "Чобан оюни"
https://www.youtube.com/watch?v=3QXW9UujvFU&list=RD3QXW9UujvFU&start_radio=1
- 34.Павло Вірський <https://www.youtube.com/watch?v=jTySsmTSeYU>
- 35.Хор імені Г. Верьовки - Емір Джелял ве Хайтарма
https://www.youtube.com/watch?v=EDjoY4_PN_M&list=RDEDjoY4_PN_M&start_radio=1
- 36.Хореографи України [Електронний ресурс].
 1 частина URL: <https://www.youtube.com/watch?v=haNuHnRCMsw>
 2 частина URL: https://www.youtube.com/watch?v=_jxWIGB9kwo
- 37.Esimene labajalg <https://www.youtube.com/watch?v=v10K9f81WHM>
- 38.Estonian Folk Dancing by folk dance group Tuuletallajad (Eesti rahvatants Kikaruu) <https://www.youtube.com/watch?v=JuggW1XFcOA>
- 39.LSMU tautinių šokių ansamblis "Ave Vita" - Klumpakojis
<https://www.youtube.com/watch?v=DkZf5NAbDc4>
- 40.Taukačikas <https://www.youtube.com/watch?v=UYcZ-CqDOeY>
- 41.TDA Vektors – Rucavietis
<https://www.youtube.com/watch?v=K9tTfYdFwKw>
- 42.TDA Teiksma – Jaņčuks daņčuks
https://www.youtube.com/watch?v=F0ol_X8eTKg
- 43.JADVYGOS polka <https://www.youtube.com/watch?v=polASQtFt50>
- 44.«Qırım» ansambli - Çoban oyunu
https://www.youtube.com/watch?v=xII_5YEttAQ

13. Контрольні питання та практичні завдання (екзамен II семестр)

1. Розкрийте процес становлення та розвитку класичного танцю як основи хореографічного мистецтва, визначивши ключові історичні етапи, чинники формування та роль професійних хореографічних шкіл.
2. Охарактеризуйте основи й основні поняття класичного танцю, пояснивши їх зміст і практичне значення у формуванні виконавської техніки та стійкості танцівника.

3. Проаналізуйте виразні засоби класичного танцю та фактори, що їх формують.
4. Поясніть сутність хореографічної пам'яті, її основні види та значення для засвоєння, відтворення танцювальних комбінацій і розвитку артистичної виразності.
5. Обґрунтуйте значення музичного оформлення уроку класичного танцю, визначивши його мету, завдання та роль взаємодії педагога-хореографа і концертмейстера в навчальному процесі.
6. Розкрийте принципи та вимоги побудови танцювальних комбінацій у класичному танці, враховуючи музичну структуру, програмний матеріал і рівень професійної підготовки здобувачів освіти.
7. Розкрийте значення exercise біля станка та на середині залу в системі уроку класичного танцю, обґрунтуйте послідовність виконання вправ та поясніть їх роль у підготовці до розділів Adagio і Allegro з урахуванням року навчання.
8. Охарактеризуйте розділ Adagio як самостійну частину уроку класичного танцю, розкривши принципи його побудови, підбір рухів і музичного оформлення, а також значення для розвитку стійкості, сили та виразності виконання.
9. Поясніть роль розділу Allegro в структурі уроку класичного танцю, охарактеризуйте класифікацію стрибків, розкрийте поняття elevation і ballon та обґрунтуйте методичну послідовність вивчення стрибкових елементів.
10. Продемонструйте з поясненням методичку постановки позицій ніг у класичному танці, поясніть значення виворотності, принципи роботи опорної та робочої ноги, а також правила і прийоми переходу з однієї позиції в іншу.
11. Практично охарактеризуйте систему постановки позицій рук у класичному танці, їх послідовність вивчення та методичні вимоги, поясніть роль рук у формуванні поз, виконанні exercise, обертів і стрибків.
12. Практично продемонструйте з поясненням принципи правильної постановки корпусу та положення голови в класичному танці; розкрийте поняття en face та épaulement, охарактеризуйте їх значення для формування стійкості, координації рухів і сценічної виразності виконання.

13. Визначте та схарактеризуйте основні джерела формування народно-сценічного танцю. Розкрийте роль фундаторів напряду в процесі переходу від побутового фольклору до академічного сценічного мистецтва.
14. Проаналізуйте ключові відмінності між автентичним фольклорним танцем та його народно-сценічною інтерпретацією. На яких фундаментальних джерелах базується розвиток сучасної професійної народної хореографії? Обґрунтуйте різницю між «автентичною назвою» руху та «академізованим терміном». Наведіть приклади.
15. Обґрунтуйте пріоритетність розподілу теоретичного й практичного матеріалу. Поясніть, як через принципи поступовості, повторюваності та усвідомленості досягається технічна майстерність.
16. Обґрунтуйте важливість розчленування складного руху на прості елементи на початковому етапі навчання. Проаналізуйте зв'язок між методичною послідовністю вправ та профілактикою травматизму.
17. Чому класичний танець визначається як «граматична основа» для виконавця народної хореографії? Які елементи класичної школи є визначальними для професійного виконання трюків у народному танці?
18. Яким чином exercise біля станка готує м'язово-зв'язковий апарат до складних трюкових навантажень? Які групи м'язів відповідають за «пружинистість» та м'яку амортизацію приземлення в народному тренажі?
19. Поясніть на практичному прикладі значення поетапного опанування хореографічного базису. Розкрийте значення правильного дихального циклу для підтримки темпоритму під час виконання танцювальних елементів.
20. Визначте принципову різницю між навчальною комбінацією на середині зали та художнім танцювальним етюдом. Визначте пріоритетні критерії при оцінюванні техніки виконання народно-сценічних рухів.
21. Порівняйте чоловічий танець «Хоран» із круговими танцями інших народів (Аркан, Сіртакі, Берд). Проаналізуйте манеру тримання рук.
22. Виявіть спільні риси та специфічні відмінності в хореографічній лексиці країн Балтії. Продемонструйте основні кроки цих країн.